

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Svârcoliri zadarnice

Mai bine de un an de zile liberalii și averescanii se svârcolesc. se frământă groaznic și fac o opoziție înverșunată guvernului și parlamentului național-țărănesc.

Liberalii și averescanii n'au cutedat, însă, să rămâie în parlament, să deie acolo lupta cu partidul național-țărănesc, așa cum era normal și natural să se întâmple, ci la scurtă vreme după deschiderea parlamentului, în iarna anului 1928, au părăsit parlamentul și de atunci poartă lupta în afară de parlament, prin presa lor veninoasă și prin întruniri la cari poporul nu ia parte, căci e sătul până'n gât de liberali și averescani. Liberalii și averescanii sunt și azi tot așa de urgisiți de popor, cum erau și în timpul când ei au cârmuit țara. Poporul nostru nu poate uita așa de ușor mișelile de cari s'au făcut vinovați liberalii și averescanii în toate alegerile întâmplătoare sub guvernele lor. Poporul nostru își aduce foarte bine aminte și nu poate uita repede relele, necazurile, nedreptățile, greutățile și fărâdelegile aduse pe capul țării și săvârșite împotriva cetățenilor de cărmuirile liberale și averescane.

Ori și câte minciuni ar iscodi liberalii și averescanii pentru a lovi în partidul național-țărănesc, ori și cât de mult s'ar trudi agenții mincinoși ai liberalilor și averescanilor să răspândească vești rele despre partidul național-țărănesc, nimeni, dar absolut nimeni, nici la orașe și nici la sate, nu

dă nici o crezare minciunilor agenților liberali și averescani, căci toată lumea știe că liberalii și averescanii numai de aceea se svârcolesc așa de grozav, fiindcă li-e grozav de teamă că partidul național-țărănesc va putea aduce o îndreptare a stărilor mizerabile în cari țara a fost lăsată de cărmuirile liberale și averescane, iar într'un caz ca acesta liberalii și averescanii nu mai pot nădăjdui să vie la cârmă încă multă vreme, căci poporul se va convinge că totuși mai bine și mai cinstit cărmuiește partidul național-țărănesc țara decât liberalii și averescanii.

Gândul acesta, gândul că partidul național-țărănesc va sta la cârma țării încă câțiva ani, îi neliniștește și-i chinuiește în cea mai mare măsură pe liberali și averescani, și din acest motiv îi vedem folosindu-se de toate minciunile și de cele mai netrebnice apucături în lupta ce o poartă, cu desperare, împotriva partidului național-țărănesc.

Zadarnice sunt, însă, toate svârcolirile liberalo-averescane. Zadarnice și neputincioase, deoarece poporul ține cu aceeași tărie la partidul național-țărănesc, își păstrează vechea încredere în acest partid, care are de îndeplinit o mare misiune în țara noastră. Și până când această misiune nu va fi îndeplinită, până atunci partidul național-țărănesc trebuie să rămâie la cârma țării, iar liberalii și averescanii n'au decât să se svârcolească, să se frământă, să facă opoziție în afară de parlament. Cu cât vor sta mai mult în opoziție, cu atât va fi mai bine și mai folositor pentru ei și pentru țară.

Cine turbură pacea în biserică

de NAE IONESCU, prof. universitar.

burare grozavă, că stăpânirea de astăzi a așezat peste tot în locurile de frunte, ca prefecți, primari, profesori în școlile mai înalte, tot papistași, și că frații noștri pravoslavnicii sunt înlăturați din tot locul.

Pasă-mi-te, li se rupea liberalilor inima de dragul bisericii noastre dreptcredincioase; și uitau că tot ei au coborât din scaun și pe Mitropoliul Ghendie, și pe Mitropoliul Atanasie care a fost un mare cărturar al bisericii noastre, și pe vlădica Gherasim dela Roman, care a fost un sfânt; și că tot ei au adus stricarea cea mare în biserică, atunci când au dat poruncă să se schimbe calendarul, peste voia vlădicilor, de s'a frânt anul trecut țara în două când cu prăznuirea Paștilor.

Va să zică, s'a ridicat unul din ai lor cu glas mare și a strigat primejdia care ne paște pe noi pravoslavnicii; că, adică, stăpânirea opoștește peste tot la cârma trebilor țării numai papistași. Când au auzit una ca asta, toți vlădicii și preoții cari erau de față s'au îngrijorat foarte. Și a fost o zarvă și o turburare cum nu s'a mai pomenit în biserică noastră. Căci, în adevăr, mare păcat și durere ar fi fost, dacă stăpâni-

rea, care e pusă acolo sus, nu numai prin hotărârea noastră, ci și prin vrea lui Dumnezeu, ne-ar fi înfruntat legea noastră din moși-strămoși și ar fi dat la o parte din toate locurile de cinste din Ardeal pe frații noștri pravoslavnicii.

Numai că, până la urmă, când au cercetat să vadă dacă arătările acestea ale liberalilor și averescanilor sunt adevărate, oamenii au dovedit că toate erau mincinoase și că măcar atâta durere și grijă pentru dreapta credință câtă e la liberali, se găsește și la stăpânirea de astăzi.

Și s'au întors vlădicii noștri cu scârbă dela turburători. Ba chiar unul din ei, Vlădica Visarion Puiu, episcop la Bălți în Basarabia, om cu frica lui Dumnezeu, a spus mai ieri că el va ridica glasul în sfatul țării, la Senat unde este, și va înfrunta pe cei cari cu înșelăciune au încercat să turbure apele liniștite ale credinței, numai ca să ridice țara împotriva stăpânirii de astăzi.

Și astfel au fost rușinați și în această adunare bisericească liberalii și averescanii, cari toată viața lor nu au știut și nici acum după ridicarea țărănilor nu au învățat ce e frica de dreptate și scârba de minciună.

Stăpânirea însă are de datorință să ia seama; ca biserică să fie pusă la adăpost de stricarea asta; pentru că altfel s'ar putea să fie rătăcirea din urmă mai amară decât cea dintâi.

(„Țărănismul“.)

Sfințirea noului local al școlii primare de stat din Ierbuș. Iuzia de 6 Decembrie crt. (Sf. Nicolae) s'a făcut, în cadrele unei frumoase serbări, sfințirea noului local al școlii primare de stat din Ierbuș. Serviciul divin a fost oficiat de dl protopop Ioan Maloș din Reghin. După terminarea serviciului divin păr. protopop Maloș a ținut o frumoasă cuvântare, relevând importanța bisericii și a școlii în viața neamului nostru românesc. Au mai vorbit domnia Ieronim Puia, revizorul școlar al județului Mureș, Dr. Eugen Niccoară din partea desp. Reghin al „Astrei“, Dr. Alexandru Ceușianu, deputat, ca reprezentant al dlui prefect al județului, Ing. Chițu din partea ocolului silvic Ierbuș și Vasile Cotta, directorul școlii primare Ierbuș.

După terminarea serbării a avut loc o masă comună în localul școlii.

La clădirea noului și frumosului local al școlii au dat un prețios sprinjin moral și material domnia Inginer-inspector Coșei, Inginerii V. Georgescu, Răuță, Chițu, Anderco, inv. dir. Cotta. Cheltuielile de edificare au fost acoperite în bună parte de Ministerul agriculturii și domeniilor, din alte ajutoare și din contribuții publice, așa că populația Ierbușului a fost scutită de orice sarcini.

Cinste și laudă se cuvine tuturor aceluia cari au stăruit ca această frumoasă școală să se poate clădi și să poată fi dată adevăratei sale destinații.

Știri

1 Decembrie la Reghin. Și anul acesta desp. Reghin al „Astrei“ a prăznuit, în mod demn, ziua de 1 Decembrie 1918. Înainte de masă a avut loc un Te-Deum în biserica gr. cat. (În biserica gr. ort. nu s'a putut ținea, deoarece dl protopop Maloș a avut o sfințire de școală în comuna Râpa de sus). Seara, la orele 8, dl deputat Dr. Alexandru Ceușianu a ținut o admirabilă conferință despre „Regele Carol I.“ La sfârșit dl Dr. Niccoară, dir. desp., a rostit o scurtă dar frumoasă cuvântare despre însemnătatea zilei. Un public numeros a ascultat cu mare atențiune și a răsplătit cu aplauze pe ambii vorbitori.

A treia conferință. a desp. Reghin al „Astrei“ va avea loc în ziua de 15 Decembrie a. c., ora 5 p. m., în sala de ședințe a primăriei. Va vorbi dl profesor Lolui.

O nouă ispravă averescano-liberală. În jumătatea a doua a lunii trecute s'a ținut la București marele congres al Bisericii ortodoxe. Averescanii și liberalii, dar mai ales averescanii Goga și Silviu Dragomir au crezut că pot întrebuița ședințele marelui congres pentru a ținea cuvântări prin cari să lovească în guvernul Maniu și să ațâțe lupta confesională. Dl Goga, acest politician de rând și trăgător de sfori, s'a năpustit cu toată furia asupra guvernului Maniu, lovind în acesta fiindcă a desființat Ministerul cultelor și l-a unit cu Ministerul instrucțiunii. Iar dl Silviu Dragomir, profesor universitar, a ținut o cuvântare plină de cele mai mari minciuni, susținând că guvernul Maniu a numit în Ardeal numai inspectori, directori și profesori uniți. Auzind guvernul cele petrecute la congresul bisericesc, a dat imediat un comunicat, prin care a arătat că cele spuse la congres de domnul Dragomir sunt adevărate minciuni, căci dintre inspectorii, directorii școlari și profesorii numiți de guvern cei mai mulți sunt ortodocși, abia câțiva din ei sunt uniți. S'au publicat în toate gazetele numele celor numiți de guvernul Maniu și s'a văzut cât de nerușinat a mai mințit dl Dragomir. Inșiși Arhierii cari au luat parte la congres s'au supărat foarte, când au văzut ce minciuni mari a spus dl Dragomir la congres. Au văzut prea bine că dl Dragomir (fripturistul) n'a urmărit altceva decât să lovească în guvernul Maniu. E trist, e sfâșietor de trist, că un profesor universitar are cetezanța să spuie minciuni așa de late chiar într'un congres bisericesc. Domnia Goga și Dragomir au ieșit foarte rușinați și foarte plouați din această încercare de-a uneli pe orice căi împotriva guvernului Maniu.

Alegeri comunale. Cu ziua de 1 Ianuarie 1930 se pune în aplicare noua lege administrativă. Astfel, în luna Ianuarie și Februarie anul viitor vor avea loc noile alegeri comunale.

Teatru. Pentru a doua zi de Crăciun „Societatea meseriașilor români din Reghin” pregătește jucarea piesei.

Convenirile Reuniunii femeilor române din Reghin și jur au loc în fiecare zi de Marți, ora 9 seara. La fiecare convenire se ține și câte o conferință. Până acuma au ținut conferințe domniile Dr. Nicoară, Dr. Alex. Ceușianu, prof. Lolu și Cr. Vasile Nicolescu. În ziua de 17 Decembrie crt. va vorbi dl Dr. Enea Popa despre „Solidaritatea națională”.

No. 1146/3—1929 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, că în baza deciziei No. 7061—1928 și No. G. 8522 — 1929 a jud. mixtă Reghin în favorul reclamantului Boarin Grigore reprezentat prin avocat Dr. Enea Popa pentru încasarea creanței de 675 Lei și accesorii, se fixează termen de licitație pe ziua de 20 Decembrie 1929 orele 2 p. m. la fața locului în Apalina unde se vor vinde prin licitațiune publică: iapa, căruță, hamuri în valoare de 5500 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 2 Decembrie 1929.

Fülöp Géza, portărel

No. 1295—1929. port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Judecătoria mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. 6608-1929 a Judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Librăria Nouă reprezentat prin avocat Dr. Eduard Keintzel pentru încasarea 465 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 14 Decembrie 1929 orele 4 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică: 1 pian „K Harmbruger” în valoare 10.000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza portărel.

No. 920/3—1929.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel de pe lângă Judecătoria Mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. G. 7023—1928 a judecătoria mixte Reghin, în favorul reclamantului Banca Industrială reprezentat prin avocat Dr. Iosif Keppich pentru încasarea creanței de 25.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 17 Decembrie 1929 orele 9 a. m. la fața locului în Dumbrava unde se vor vinde prin licitațiune publică: cal, căruță în valoare de 17.600 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 17 Noembrie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

No. 1057-3—1929

859

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Judecătoria Mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. 8006/1929 a judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Francisc Klein reprezentat prin avocat Dr. Emil Wermescher pentru încasarea creanței de 10.065 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 16 Decembrie 1929, orele 9 a. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică: motoră în valoare 15.000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza portărel,

Delegația permanentă a orașului Reghin.

No. 5936/1929.

856

Publicație de licitație.

Delegația permanentă a orașului Reghin închiriază în sensul §§ 72—84 din legea asupra contabilității publice în ziua de 17 Ianuarie 1930 prin licitație publică, 1 local de prăvălie, aflat în edificiul hotelului orașenesc, Calea Mihai Viteazul No. 1 lângă intrarea principală a hotelului, proprietatea orașului Reghin, devenind liber în 31 Martie 1930 pe un timp de 3 ani, adică dela 1 Aprilie 1930 până la 31 Martie 1933.

Prețul de exclamare este 20.000 Lei, adică douăzeci mii Lei.

Caietele de sarcini și condițiunile de contract se pot vedea la primăria orașului (camera No. 12) în orele oficiale.

Ofertele închise în plic și timbrate legal se vor înainta în 17 Ianuarie 1930 dela 8—10 a. m. la aceasta primărie, camere No. 12.

Desbaterea de concurență va avea loc la ora 10 a. m. când se va depune garanție de 10% din suma oferită și când se vor desface ofertele în prezența ofertanților.

Din ședința delegației permanente a orașului Reghin, ținută la 27 Noembrie 1929.

Primar: I. Popescu.

Secretar: Graffius.

Delegația permanentă a orașului Reghin.

No. 5935—1929.

855

Publicație de licitație.

Delegația permanentă a orașului Reghin închiriază în sensul § 72—84 din legea asupra contabilității publice în ziua de 17 Ianuarie 1930 prin licitație publică 1 local de prăvălie, aflat în edificiul otelului orașenesc, Calea Mihai Viteazul No. 1, lângă casa dlui Schiffbäumer Edmund (Calea Mihai Viteazul No. 2) proprietate orașului Reghin pe un timp de 3 ani, adică dela 1 Aprilie 1930 până la 31 Martie 1933.

Prețul de exclamare este 24.000 Lei, adică douăzeci și patru mii Lei.

Caietele de sarcini și condițiunile de contract se pot vedea la primăria orașului (camera No. 12) în orele oficiale.

Ofertele închise în plic și timbrate legal se vor înainta în 17 Ianuarie 1930 dela orele 8—10 a. m. la aceasta primărie, camera No. 12.

Desbaterea de concurență va avea loc la ora 10 a. m. când se va depune garanție de 10% din suma oferită și când se vor desface ofertele în prezența oferentilor.

Din ședința delegației permanente a orașului Reghin, ținută la 27 Noembrie 1929.

Primar: I. Popescu.

Secretar: Graffius.

No. G. 591-3/1929.

862

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel de pe lângă Judecătoria Reghin publică că în baza deciziei No. G. 3525/1929 a judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Farcaș Izsak reprezentat prin avocat Dr. Eduard Keintzel pentru încasarea creanței de 2000 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 14 Decembrie 1929 orele 9 a. m. la fața locului în Chierul de sus unde se vor vinde prin licitațiune publică: 2 caii, 2 viței, căruță în valoare de 12.000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza portărel.

No. 1053/3—1929.

861

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Jud. mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. 7174—1929 a judecătoria mixte Reghin în favorul reclamantului firma Andreas Böck reprezentat prin avocat Dr. Eduard Keintzel pentru încasarea creanței de 10.450 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 11 Decembrie 1929, orele 9 a. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitație publică: mobile în valoare 15.200 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

No. 1319-3 exec 1929.

860

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel de pe lângă Judecătoria Mixtă Reghin, publică că în baza deciziei No. 9715 — 1929 a judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Cassa de Economie reprezentat prin avocat Dr. Emil Wermescher pentru încasarea creanței de 11.327 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 16 Decembrie 1929, orele 11 a. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică: mobile și haine în valoare de 28.500 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

No. 357-3 ex. 1929.

858

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel de pe lângă Jud. Reghin, publică că în baza deciziei No. G. 2098—1929 a Judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Cassa de Economie repr. prin avocat Dr. Emil Wermescher pentru încasarea creanței de 10.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 16 Decembrie 1929, orele 10 a. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică: 50 oii în valoare de 25.000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Noembrie 1929.

Fülöp Géza, portărel.

TUBERCULOZA.

Ce trebuie să știm despre tuberculoză sau oftică.

III.

CE BOALA SE PRODUCE DUPĂ CE AJUNGE BACCILUL TUBERCULOZEI ÎN CORP?

1.) Cea mai răspândită îmbolnăvire este a plămânilor.

2.) Se îmbolnăvesc destul de des mațele.

3.) Inchieturile și oasele.

4.) Glandulele, pielea, pelița creierilor.

5.) Se pot îmbolnăvi ochii, gâtul, răunchii, dar și celelalte organe și măruntaele toate din corp.

Dupăce baccilul tuberculozei este intrat în corp, în plămâni sau în mațe, locul pe unde a trecut nu se cunoaște. Aici nu se face nici o rană, precum se face la sifilis. Baccilul intrat în corp

este prins și înhățat de un soldat treaz a sângelui omenesc. Apoi ajunge la glandula cea mai apropiată, unde soldatul moare, iar bacilul eliberează din corpul lui o otravă grozavă și apoi se sporește bacilul, iar glandula se îmbolnăvește și se umflă. *Glanda umflată se numește scrofula și este primul pas spre îmbolnăvire.* Glandulele scrofuloase sunt dese mai ales la copii și se văd la gâtul lor, cari adeseori cresc foarte mari, coc, sparg și se scurge din ele un puroi cazeos și se vindecă greu.

Astfel de glandule se fac și la rădăcina plămânilor.

Tot în acest timp se formează în corpul atacat de baccilul tuberculozei un fel de materie care ne împiedecă să ne îmbolnăvim mai grav de oftică, eventual să și murim în tuberculoză.

Dacă însă corpul este slăbit nu se pot forma materiile de a-

părare și dacă au intrat în corp baccili mulți și ei n'au putut fi prinși și reținuți în glande, baccilii sfredelesc și ajung în vinele în cari circulă sângele și pot ajunge la pelița creierilor, unde se produce o *aprinde de creeri*, care omoară copiii în câteva zile.

Mortală este boala copiilor și atunci când baccilii tbc. ajung în număr mare în sânge și de aici în toate organele din corp și în corpul întreg se formează mici noduli tuberculoși. Aceasta se numește *Tuberculoza miliară.*

Glandele de la rădăcina plămânilor sunt mărite și umflate prin infecția cu bacilul tbc. aproape la toți oamenii. Toți avem în corpul nostru bacilul tbc. În România din 17 milioane de locuitori cel puțin 16 milioane au bacilul tbc, dar cu toate acestea numai o jumătate de milion sunt bolnavi de tuberculoză.

Cealți avem o imunitate, o putere de apărare naturală. Dacă

însă această putere de apărare scade prin alcoolism, răceală, alte boale, la femei prin sarcină, sau dacă pe lângă infecția primă se mai adaugă alte infecții repetate cu bacilul tbc., atunci ne îmbolnăvim în mod grav de tuberculoză pulmonală. *Tuberculoza pulmonală este pasul, stadiul al doilea al tuberculozei.*

În plămână se formează la început mici noduri tuberculoase, cari coc, sparg și bolnavul scuipă flegma, care a plină de bacilul tbc.

Dacă baccilul a format nodurile lângă vinele de sânge (artere), dupăce se roade păretele vaselor bolnavul cu tusă scuipă sânge, uneori în mod mortal.

În plămână se sparg tot mai mulți noduli, în locul lor plămâna devine găurită, roasă, cavernoasă. Cavernele pot deveni foarte mari. Sfârșitul este mortal în formele înaintate.

(va urma)